BUDAPEST, 1933. LV. ÉVFOLYAM, 38. (17.989) SZÁM. CSÜTÖRTÖK, FEBRUÁR 16.

Előfizetési árak: Egy hónapra 4 pengő, negyedévenként 10 pengő 80 fillér. Egyes példányszám ára (pályaudvarokon is) 16 fillér, vasárnaponként 32 fillér. — Külföldön az előfizetési ár kétszeres

PESTI HIRLAP

Szerkesztőség: Vilmos császár-ut 78. Telefon: Aut. 122—95 Főkiadók: Vilmos császár-ut 78. Tel. mint a szerkesztőségnél. Erzsébet-körut 1 Tel. J. 352—96. A fiókok jegyzékét az apróhirdetések élén közöljük

Az ideges Franciaország.

A francia politikai életben és közvéleményben az utóbbi napokban nagy idegesség mutatkozik. Egymást érik a francia sajtóközlemények, amelyek német-olasz-magyar katonai megegyezésről, fegyverszállításokról és olyan készülődésekről regélnek, amelyek erőszakkal próbálnák megváltoztatni Európának nem éppen helyesen megszerkesztett térképét. A legélesebb cáfolatok sem használnak, a francia politikusok — köztük egy Herriot is — tovább riadoznak.

Egy-két évvel ezelőtt a cseh propagandának — hiszen most is ez a forrás! — ezek a kakuktojásai aligha keltettek volna nagyobb figyelmet és legkevésbé sem izgalmat a francia közvéleményben. A közelmultban az állig felfegyverkezett Franciaország, a kisantanttal és Lengyelországgal való katonai szövetségre támaszkodva, a felsőbbséges erő elbizakodottságával közömbösen és egykedvüen engedte volna el füle mellett azokat a kósza hireket, amelyek a teljesen lefegyverzett ellenfeleinek Olaszországgal való szövetkezéséről és a statusquo megdöntésére irányuló kómikus erőfeszitéseiről szóltak volna.

Az idegesség most is nem annyira egy ilyen német-olasz-magyar szövetkezés esetleg bekövetkezhető tényének, mint inkább annak szól, hogy az utóbbi évek eseményeinek nyomán Franciaországot a teljes elszigetelődés veszedelme egyre komolyabban fenyegeti, ugyanakkor, amidőn a kisantant államait a legsulyosabb politikai és gazdasági válság forróláza rázza és züllesztí teljesen erőtlenné, hasznavehetetlenné. A francia közvélemény napról-napra tapasztalja, hogy egykori nagy szövetségesei, akikkel együtt nyerte meg a háborut és kényszeritette rá Európára annakidején az erőszak békéjét, most már egyre jobban eltávolodnak Franciaországtól és nem hajlandók többé a francia külpolitikát követni azon az uton, amely a győzők és legyőzöttek közötti ellenségeskedés politikai és gazdasági feszültségeit, a béke hazug leple alatt tovább folytatott háboruskodás bomlasztó állapotát a jövőre is fenn akarja tartani. A háboruskodást tovább üző Poincaré-Berthelot-féle külügyi politika már évekkel ezelőtt számolt azzal, hogy sem Amerika, sem Anglia, de legkevésbé Olaszország nem lesz kapható a francia szuronyok politikájának további támogatására. A Quai d'Orsay ugy vélte azonban, hogy a statusquo biztositására elegendő lesz a hatalmasan kiépitett francia militarizmus, amely Lengyelország és a kisantant nagyhatalmaknak tekinthető alakulatainak tekintélyes fegyveres erejével is rendelkezik. Tardieu, a volt francia miniszterelnök, aki annakidején döntő szerepet játszott a Párizs-környéki békeszerződések kidolgozásánál, 1923-ban, „La Paix" cimü könyvében, Benes nyomán ugy informálta a francia közvéleményt, hogy a kisantantot alkotó három dunai állam a békeszerződések folytán elért igen nagy területi gyarapodások révén, olyan erős hatalmi alakulatokká lépett elő, amelyek egyenesen halálos itéletet jelentenek a Kelet felé irányuló minden nagynémet törekvésre nézve.

Csoda-e, hogy most, amidőn ez a bizakodó feltevés máról-holnapra kezd semmivé válni, riadt idegességgel szemléli a francia közvélemény még a levél rezdülését is és könnyen felül minden Prágából utnak inditott még oly fantasztikus hirlapi kacsának is? Hiszen ugyanakkor, amidőn a békeszerződések igazságtalanságainak nyiltan hadat üzenő és a nagynémet imperializmus feltámadását jelentő hitlerizmus Németországban a hatalom birtokába lép, a francia politikusok rémülten látják, hogy az eddigi francia külügyi politika egyik rendületlenül erősnek hitt keleti támaszfala: a három kisantant-állam mindenike veszedelmesen és meg nem állitható módon bomladozni kezd. A német veszély elérkeztének pillanatában ez a három széteső állam a hatalmasan fellángoló német nacionalizmus terjeszkedő törekvéseinek szempontjából inkább könnyü, szinte önmagától felkinálkozó prédaként jelentkezik, mintsem olyan erőtényező gyanánt, amelyekkel a franciák a talpraugrani készülő germán óriást ujra guzsbaköthetnék.

A francia sajtó — a Benes-propaganda nyomása alatt — eddig ügyesen kendőzni próbálta saját közvéleménye előtt a komolyra forduló balkáni állapotokat. De ez most már nem megy tovább. Az angol, olasz és a többi európai sajtó, amelyeknek nincs semmi okuk a valóságot takargatni, nap-nap mellett hozzák azoknak az eseményeknek hirét, amelyek a kisantant-államok rendkivül válságossá sulyosbodó helyzetét leplezetlenül tárják a világ szeme elé. Most már a francia sajtó sem járhat többé óvatos tojástáncot. Kertelés nélkül be kell ismernie egyelőre legalább azt, hogy nagy baj van a Balkánon, amelyet a francia békeszerzők — vajmi kevés politikai előrelátással — messze előretoltak Európa szive felé. A francia félhivatalos a napokban vezércikkben kesergi el Szerbia és Románia szomoru állapotát. Be kell vallania, hogy a szerb és román válság nem helyi jellegü csupán, hanem — éppen az általános európai feszültség miatt — nagyon könnyen egyetemes, fontos érdeket is érinthet. Azt mondja a „Le Temps", hogy azok az események, amelyek a román kormányt kényszeritették a hadiállapot elrendelésére Bukarestben és a nagyobb központokban, valamint az az izgatás, amely a jugoszláv kormányt arra késztette, hogy szigoru intézkedéseket tegyen a federálisnak mondott ellenzéki pártok vezetői ellen és végül azok a bajok, amelyek lappangó állapotban más balkáni országokban is mutatkoznak, mindezek összességükben nagy éberséget parancsolnak. A francia félhivatalos szerint az az érzés támad az emberben, hogy egy mélyreható politikai akció folyik most a Balkánon a létező állapotok megváltoztatására, tekintet nélkül azokra a visszahatásokra, amelyekkel egy ilyen felfordulás elkerülhetetlenül együttjárna az általános nemzetközi helyzetben. Azt kérdi, milyen befolyások hatnak ebben az irányban? És erre olyan választ ad, hogy ugy Jugoszláviának, mint Romániának politikai nehézségeit tulajdonképen kivülről jövő hatások okozzák. E szerint a jugoszláv államegység szétbontására irányuló törekvéseket éppen ugy kivülről táplálják és irányitják, miként a Romániában jelentkező sztrájkmozgalmak eredete is Moszkvának arra az igyekezetére vezethető vissza, hogy Romániát a kommunizmus mérgével teljesen aláaknázza.

A francia félhivatalos nagy tévedésben van, amidőn a román és nagyszerb állam politikai züllését kizárólag külső tényezők befolyására vezeti vissza, ahelyett, hogy végre ráeszmélne arra, hogy a teljesen elhibázott trianoni és saintgermaini békeszerződések területi rendelkezéseiben rejlenek azok a mélyenfekvő okok, amelyek lehetetlenné teszik, hogy ez a két, mesterségesen összetákolt ország akár politikailag, akár gazdaságilag konszolidálódni tudjon. Minél későbbre halasztódik a nagyhatalmaknak

Az ellenzék viharos vitában tette szóvá mezőkeresztesi választási sérelmeit.

Eckhardt Tibor és Gömbös Gyula miniszterelnök éles összecsapása. Szocialista interpelláció Kánya külügyminiszter kinevezéséről. Az Államvasutak talpfa-ügye a Ház előtt. — Interpellációk éjfélig a képviselőház szerdai ülésén.

Kint süvöltő, hideg szél, bent, a tisztelt Házban, sistergő, forró hangulat. Interpellációs nap. De ezenkivül a szokásos napirendi felszólalások igérnek kivételes izgalmakat, köztük a mezőkeresztesi választás. Megjelenik a Házban a mezőcsáti uj követ, gróf *Hadik János*. Mikor a baloldali folyosó teremfüggönye mögül impozáns alakja végigvonul a padsorok között és elfoglalja helyét a balközépen, az ellenzék hangos, viharos éljenzéssel tüntet mellette.

Az ülésterem népes. Az osztrák kereskedelmi szerződés a napirend első tárgya, de csak az előadóra jut annyi idő, hogy ismertesse a jelentést, máris áttér a Ház a következő ülés napirendi vitájára. E vita izgalmait felkészülten várja *Gömbös* miniszterelnök, kivüle még *Fabinyi* és *Lázár* miniszterek vannak jelen. *Eckhardt Tibor*, mint napirendi első szónok, megüti a hangját a mezőkeresztesi választási háborunak. Megállapitja, hogy a kormánypártnak ugyan a Házban többsége van, de az ország többsége az ellenzéké. Ideges mozgás támad a jobboldalon, a kormánypárti honatyák elszánt arccal várják az ostromot, látszik, fel vannak készülve a legerősebb összecsapásra. Eckhardt ezután elsorolja a közigazgatási hatóságok atrocitásait. A kisgazdapárt pártszervezőit, titkárait kiutasitották a kerületből, külföldi ujságirókat szuronyok között vittek a községházára. A kormánypárton felhördülnek:

— Miért hivták őket?

És most egyszerre keresztülharsog az üléstermen a legfrissebb követnek *Hadiknak* haragos hangja:

— Ha tisztességesen kormányozzák az országot, akkor nyugodtan jöhetnek ide!

Eckhardt intelmével egyenesen Gömböshöz fordul és azt mondja, hogy hatóságai lábbal tiporják a törvényt.

Emelt hangon fejezi be beszédét:

— Az ellenzék küzdeni fog az ellen, hogy kalandorok járszalagjára kerüljön az ország!

Gömbös meglepődve veti fel a fejét és éles hangon kérdi Eckhardttól, hogy kire értette a kalandor szót?

Már süvit is a viszonválasz:

— Arra, aki diktaturát akar. Ha ön akar, akkor önre!

Gömbös miniszterelnök fojtott hangon, izgalmával küzdve, válaszol ezután. Figyelmezteti Eckhardtot, hogy veszélyes utra lépett, amikor pártjával a külföldi sajtóhoz fordult, alkalmat adván, hogy magyar belügyekbe beleavatkozzanak. Ezzel elhagyta a nemzeti alapot.

Óriási vihar fogadja a kijelentést. Az ellenzékről gunyosan kiáltják:

— Hát az a nemzeti alap, hogy törvénytelenségeket kövessenek el?

Gömbös erélyesen folytatja:

— Semmiféle külföldi állampolgár nem lehet birája Magyarországnak.

A baloldalról zuhognak felé a közbekiáltások:

— Hát csak a kilencvenöt pontot lehet dicsérni a külföldi sajtóban? Mi csak törvénytiszteletet kérünk!

Gömbös magyarázza szavait. A külföld szivesen látott vendég nálunk, de aki be akar avatkozni a magyar belügyekbe, azt a törvény határai közé fogja utasitani. Majd ha a *Prager Presse* reagál az Eckhardt akciójára, akkor...

A nagy viharban megint Hadik hangja harsog fel:

— Nem szabad ilyen politikát csinálni!

Gömbös rendületlenül ragaszkodik megállapitásához, hogy helytelen Eckhardtnak beállitása. Ő szuronyokra nem támaszkodik, de a nemzet egyetemes érdekeit megvédi. Az ellenzékről nagy zugás fogadja ezt a kijelentést is.

— Mit ért egyetemes nemzeti érdek alatt?

— Eckhardt képviselő ur — mondja tovább Gömbös — tizenkét éves barátságunk alatt megismerhetett.

— Megszünt barátság... — kiáltja feléje Eckhardt.

— Én nem tudom ilyen könnyedén elvetni a barátság emlékeit, — vág vissza Gömbös.

Aztán arról beszél, hogy senki sem használhatja ki a nép elkeseredését, nyugalomra van szüksége az országnak. Most szubjektivvé válik a hangja, beszél arról, hogy már mindenki meneszti őt pozíciójából, holott mindenkinek kötelessége volna a mai időben, hogy melléje álljon. Különben pedig Eckhardtot arra hívja fel, hogy szűkebb környezetét figyelmeztesse a törvénytiszteletre.

Az izgalmas összecsapás első felvonása ezzel véget is ért. Az egységespárt próbál lelkesedni. Közben megjelenik a teremben gróf *Bethlen István*, aki Gömbössel kezd hosszabb diskurzusba. A napirendi vitának volt még egy érdekes tárgya, *Lázár Miklós* felszólalása az Imperial rt. vegyészeti gyár MÁV-szerződése ügyében, amelyről a lapok már megemlékeztek. Alpári csalásnak minősíti az esetet és kérdi, hogy a bűnösök miért járnak még szabadlábon? *Fabinyi* kereskedelmi miniszter válasza után *Eckhardt Tibor* ismet személyes kérdésben eleveníti fel a mezőkeresztesi választás eseményeit. Ezután a mentelmi bejelentések egész sorozata következik. *Dinich Ödön, Hegymegi Kiss Pál, Mojzes János, Büchler József, Eckhardt Tibor, Némethy Vilmos* egytől-egyig a mezőkeresztesi választás során őket ért mentelmi jogsérelmüket jelentik be. Beszédeikben bilincsek zörgése, csendőrszuronyok villanása szolgáltatják a választási harc arzenálját. A felgyujtott hangulatu Házban ide-oda röpködnek az izgatott és sértő közbekiáltások, amig végre *félkilenc órakor este* a Ház rátér az interpellációkra. Kényes tárgy az első interpelláció. *Kánya Kálmánról*, az uj külügyminiszterről szól és a szocialista Györki Imre terjeszti elő. Kánya kinevezését aggályosnak, személyét pedig alkalmatlannak tartja.

Általános érdeklődés között *Gömbös* erélyesen visszautasítja az interpellációban foglaltakat. Kánya alkalmas ember, azért választotta.

— Tessék Bethlent megkérdezni, mit szól ő hozzá? — kiabálják a baloldalról.

Gömbös felemelt hangon feleli:

— Meg vagyok győződve, hogy Bethlen grófnak is ugyanez a véleménye.

Gömbös most megvádolja Györkit, hogy felszólalásában az ellenséges sajtónak tett szolgálatot. Mészáros Gyulát megvédi, becsületes magyar embernek mondja.

Ezzel le is ül. A baloldalról kórusban kiáltják a miniszterelnök felé:

— No, ehhez aztán mit szól a külföld?

Ebben a pillanatban váratlan jelenet következik. *Gömbös Gyula*, aki az ellenzék részéről órákon át a legerősebb támadásoknak volt kitéve, kemény ököllel, kipirultan üti a miniszteri asztalt és az ellenzék felé kiáltja harsányan:

— Hagyjanak már fel a külföld emlegetésével. Magyarországon vagyunk. Akinek pedig nem tetszik, vándoroljon ki!

Felugrik a miniszteri asztaltól, ugy látszik, hogy ki akar sietni a teremből, majd ismét visszajön és fenyegetően néz farkasszemet a baloldallal. A jobboldalon erős taps tör ki.

Györki Imre reflektál még a miniszterelnök szavaira és ezzel az izgalmak második felvonása is véget ér.

Ezután egymást követik az interpellációk.

Eckhardt a mezőkeresztesi választásról.

Almásy László elnök délután 5 órakor nyitotta meg a képviselőház szerdai ülését. Az elnöki bejelentések után

Görgey István a magyar-osztrák kereskedelmi szerződésről szóló jelentést mutatta be. Hangsúlyozta, hogy a két állam kölcsönös egymásrautaltságának felismerése vezetett a szerződés megkötésére.

Az elnök a jelentés ismertetése közben figyelmezteti, hogy a beszédideje lejárt. A figyelmeztetést zajos derültséggel fogadják

Esztergályos János: Ilyen az, amikor a hóhért akasztják.

Farkas Tibor a házszabályokhoz kér szót. Kifogásolja, hogy ezt a fontos javaslatot ilyen készületlenül terjesztik a Ház elé. A jelentés előkészítése pongyola volt. Az alapokmányt egyetlen képviselő sem kapta meg, sőt a bizottsági tárgyalások alatt még maga az előadó sem ismerte a szerződést. A gyorsaságnak és a takarékosságnak ez az uj stílusa nem szolgálja a közérdeket. Annyit megtehettek volna, hogy legalább a hivatalos lap példányát kézbesítik, amelyben a szerződés szövege megjelent. Szükségesnek tartja, hogy *a javaslatot teljes egészében hozzák a képviselőház tudomására.*

Görgey István előadó kijelenti, hogy a kormány felhatalmazás alapján kötötte meg a szerződést és teljesen szabályszerűen rendeletileg léptette életbe, a szerződés szövegét közzétette a hivatalos lapban és megtette az eddigi gyakorlat szerinti kötelességét azzal, hogy a jelentést a Ház elé terjesztette. Semmiféle mulasztás nem történt.

A napirendi vitában

Eckhardt Tibor a mezőkeresztesi választás dolgait tette szóvá. Közömbösnek tartják azt — ugymond —, hogy ellenzéki vagy kormánypárti képviselő győz-e az időközi választáson, mert a kormánynak amugy is elhatározó többsége van, ők pedig változatlanul fogják teljesíteni kötelességüket mindaddig, amig erőszakkal gátolják meg, hogy a közönség őszinte meggyőződése kifejezésre jusson. A kérdés azonban nem közömbös az ország belső rendje és külföldön való jó hírneve szempontjából. A választás napján törvénytelenül kiutasították az ő pártszervezeti titkáraikat, általában minden nem községbeli lakost. A csendőrök, mint ahogyan a legyek beröpködnek, ugy jártak ki és be a magánlakásokba. *Írásbeli felhatalmazás nélkül feddhetlen tisztességű belföldi és komoly külföldi állampolgárokat szuronyok között kisértek be.* Ezeket a tényeket a tusó oldal a hatalom eszközeivel letagadhatná, ha az egész világsajtó nem győződött volna meg, hogy a sajnálatos tények valóban megtörténtek.

Zajos felkiáltások az egységes párton: Ki hívta a külföldi ujságirókat oda?

Eckhardt: A jövőben is meg fogjuk tenni! (Nagy zaj: *Felkiáltások:* Szégyeljék magukat!)

Sauerbrunn Károly: Szégyeljék magukat azok, akik csinálják.

Gróf **Hadik János:** Ha igy destruálják az országot, akkor jöhet bárki! (Zajos taps az ellenzéken.)

Eckhardt: Vajda román miniszterelnök azt a nyilvános felhivást intézte az egész világsajtóhoz, hogy jöjjön el Romániába, vegyen részt a választásokon, nézze meg hogy folyik az, mert a román kormánynak nincs titkolnivalója. Arra kéri a miniszterelnököt, ne helyezkedjék alacsonyabb erkölcsi szinvonalra Románia miniszterelnökénél. *(Zaj.)* Reméli, a miniszterelnök csatlakozik ahhoz a felhiváshoz, amelyet most ő intéz a világsajtó minden komoly, tárgyilagos és becsületes tényezőjéhez: jöjjenek Magyarországra, nézzék meg ezt az országot, mert ennek kiváló népe van. Ennek az országnak a népe fegyelmezett, munkaszerető, béketűrő, rendet tart még a legsulyosabb provokációk között is, mert ez a nép sokkal különb, mint az a kormány, amely vezeti. *(Taps az ellenzéken.)*

— A külföldi ujságirók magyarországi megjelenése ellen nem a magyar népnek, hanem ennek a politikai rendszernek van kifogása. A magyar nép örül annak, ha megismerik, a politikai rendszer az, amely nem birja el a birálatot, épugy, mint a jugoszláv politikai rendszer nem birja el az európai közvélemény tárgyilagos kritikáját. A jövőben is szigoruan különbséget fognak tenni a magyar nép és a mostani politikai rendszer között. A külföldi ujságirók meggyőződhettek arról, amit mi ugyis tudunk, ha a többség egy része nem is ismeri el, hogy *a magyar nép épp olyan érett a titkos választásra, mint Európa bármely népe.* Legfeljebb titkos választás alapján ezt a politikai rendszert nem lehetne fenntartani. Nyiltan megmondja, hogy pártja sem a reakciót, sem a forradalmat nem hajlandó sem tűrni, sem támogatni, éppen ezért a reakció hivatalos reprezentánsával, Gömbös kormányával sem lelki, sem erkölcsi közösséget nem vállal, hasonlóképpen a forradalommal szemben sem.

Megismétli felhivását az ország egész népéhez: „vigyázzatok, semmiféle provokációnak ne ugorjatok be, ne engedjétek magatokat semmiféle rendbontásba belevinni és ha a hatóságok fel is rugják a törvényt, ti, egyszerű polgárok tiszteljétek azt és ne lépjetek semmi körülmények között a törvénytelenek utjára. Ennek a végét járó, pánikban görcsösen rángatódzó politikai rendszernek életét csak az hosszabbithatná meg, ha a rendszer valamilyen rendbontos alapján arra hivatkozhatnék, hogy itt erőszakra és az ököl politikájára van szükség. Ezt a szolgálatot ennek a rendszernek nem tesszük meg."

— Önökhöz is — fordul a szocialisták felé — azt a kérést intézem . . . (gunyos derültség az egységespárton, taps az ellenzéken. Hosszantartó zaj.)

Propper Sándor: Röhögnek, mint a fakutyák.

Eckhardt: Kérve-kérem önöket, tartsák vissza tömegeiket az esetleges rendbontástól. Ki vonja kétségbe ennek a felszólitásnak hazafias szándékát, mikor pártkülönbség nélkül mindenkinek szól! *A többség is befolyásolhatná a hatóságokat ugyanilyen irányban.* Amikor az ország politikailag és lelkileg sulyos válságban van, a Gömbös-kormánynak, épp ugy, mint a Károlyi-kormánynak sem az volt a történelmi hivatása, hogy a régi elavult politikai rendszer minden tulzását, minden választási visszaélését halmozva használja fel, hogy életét meghosszabbithassa. Észszerű politikai rendszer nem tesz fel mindent egy lapra, nem játszik hazardul egy nemzet életével. Észszerű és becsületes nemzeti irányzat gondoskodik arról, hogy ne csak egy sáncban legyen lövészárka, hanem arról is, hogy kiépitett hadállásokba erősen beágyazva gyökere legyen a nemzeti politikának. Becsületes politika nem személyes politikára és diktatura megalapitására törekszik. *A diktatura minden körülmények között nagyon szerencsétlen eszköz még akkor is, ha nagy veszedelem esetén semmiféle más mód nincs a politikai és gazdasági rend fenntartására.* Nálunk azonban óriási parlamenti többség van, amely szabadon áll a kormány rendelkezésére, azt teheti a kormány azzal, amit akar. Saját tehetetlenségét diktatorikus pózba öltöztetni és felesleges erőszakosságokkal felülről akarni felboritani ennek az országnak törvényes és alkotmányos rendjét: lelkiismeretlen politika.

Az elnök: Ezért a kifejezésért rendreutasitom.

Hegymegi-Kiss Pál: Miért?

Az elnök: Ez nem tartozik a képviselő urra. Aki a házszabályba ütköző kifejezést használ, azzal szemben tudom a kötelességemet.

Eckhardt: Képviselőtársaimat is arra kérem az utolsó órában, fogjunk össze, hogy kalandorok járszalagjára ez a nemzet többé ne kerülhessen.

Gömbös Gyula miniszterelnök válasza.

Gömbös Gyula miniszterelnök áll fel ezután szólásra általános figyelem között.

— *Mindenekelőtt azt kérdezem képviselőtársamtól — kezdi —, hogy a „kalandor" kifejezést kire értette?*

Eckhardt Tibor: Arra, aki diktaturát akar. Ha *ön ezt akarja, akkor önre.*

Gömbös miniszterelnök: Sajnálja, hogy az időközi választásokkal foglalkoztatják a Házat.

Ulain Ferenc: Az ön főispánjai az okai.

Gömbös: Én is voltam ellenzéki képviselő, de sohasem ragadtattam el magam olyan kritikára, amely akár személyi, akár tárgyi tekintetben nem volt tárgyilagos. Képviselőtársam veszélyes utra lépett.

Eckhardt Tibor: A törvénytisztelet: ez a veszedelem!?

Gömbös: Abban a pillanatban, amikor magyar belügyekben *a külföldi sajtóhoz méltóztatnak fordulni (nagy taps a kormánypárton) elhagyta azt a nemzeti alapot, amelyről senkinek letérnie nem szabad.*

Echkardt Tibor: Ó, ó! (Hosszantartó zaj az ellenzéken.)

Sauerbrunn Károly: Nemzeti alap a parasztot agyonütni?

Eckhardt: Nekünk nincs szégyelni valónk.

Gömbös: Semmiféle külföldi állampolgár nem lehet birája a magyar belügyeknek. *Önérzetes magyar politikus nem is veheti igénybe külföldi ujságirók véleményét.* Ez semmiesetre sem lehet hatásos eszköz ahhoz, hogy minket befolyásolni akarjon.

A miniszterelnök szavait az ellenzék állandóan hangos közbeszólásokkal kiséri. Eckhardtot az elnök folytonos közbeszólásáért rendreutasitja.

Gömbös: A magyar kormány minden külföldi állampolgárral szemben arra az álláspontra helyezkedik, hogy szivesen látott vendég. *Olyan külföldi vendégek azonban, akik bele akarnak avatkozni magyar belügyekbe* (ellentmondások az ellenzéken) *akár megjelenésükkel pressziót akarnak gyakorolni, azok a külföldi állampolgárok tullépték a megengedett határt.*

Dinich Ödön: Nincs titkolni valónk.

Zajos közbekiáltások az ellenzéken. Eckhardt állandóan közbeszól, mire az egységespárt karban kiáltja:

— Mentelmi elé!

Esztergályos János: Talán két lovascsendőrt lehetne mellé állitani.

Gömbös (Eckhardt felé): Majd ha a Prager Presse reagálni fog a képviselő urnak a külföldi ujságirók látogatásáról elhangzott beszédére, akkor erről a kérdésről tovább beszélhetünk. (Taps a kormánypárton.)

Gróf **Sigray Antal:** Miért adnak erre okot?

Gömbös: Mivel biztos tudomásom van, hogy ez megtörténik, képviselő ur is bizonnyal osztani fogja álláspontomat.

Eckhardt Tibor: Nem fogom.

Gróf **Hadik János:** Nem szabad olyan politikát csinálni, amely nem birja ki a kritikát. (Taps a baloldalon.)

A megujuló zajos jelenetek miatt az elnök figyelmezteti a képviselőket, hogy ha a zajongás tovább tart, erélyesebb rendszabályokhoz nyul.

Gömbös: Ami az erkölcsi alapot illeti, sem belföldi, sem külföldi elvet magamra mértékadónak nem tartok. Becsületes szándékkal állok a nemzet előtt. Egész életem nyitott könyv. *Én nem szuronyokkal akarok hatalmon maradni.*

Ulain Ferenc: Mégis azt csinálja a miniszterelnök ur. (Ellentmondások.)

Gömbös: Nekem erre nincs szükségem. Őszintén megmondom azonban, felelősségem tudatában, hogy *minden olyan agitációt, amely felfogásom szerint a nemzet egyetemes érdekei ellen van, megakadályozok.*

---

beavatkozása a Dunavölgyében a mostani állapotoknak a békés összeműködés lehetővé tételének érdekében való megváltoztatására, annál sulyosabb feladat lesz békés uton elérni azt a célt, hogy a Dunavölgyében egészséges alapokon nyugvó politikai és gazdasági rend és összeműködés alakuljon ki. Nem nehéz megjövendölni, hogy a francia sajtónak igen rövid idő alatt tudomást kell szereznie a harmadik kisantant-állam: Csehszlovákia nem kevésbé sulyos politikai és gazdasági helyzetéről is. A francia sajtónak és külpolitikának nem is kellene nagyon messze mennie, hogy ennek az egyre terjedő válságnak valódi okait földeritse. Nem kellene mást tennie, mint hogy elővegye a trianoni és saintgermaini békeszerződések ratifikációja alkalmából a francia parlamentben és szenátusban elhangzott beszédeket. Olyan egyéniségek, mint Paul-Boncour, Charles Danielou, M. De Monzie, Albert-François és mások igen sulyos szavakban itélték el ennek a két szerződésnek esztelenségeit és kártevéseit ugy Franciaország, mint a kedvezésben részesiteni szándékolt kis szövetségesek jól felfogott érdekei szempontjából is. Olvassa el a „Le Temps" vezéreikkirója Charles Danielou-nak, aki annakidején a ratifikációs javaslat előadója volt, 1923-ban közreadott könyvét a trianoni szerződésről (Le traité de Trianon). Ennek előszavában Danielou államférfiui előrelátással jövendölte meg mindazokat a sulyos bajokat és nehézségeket, amelyek most a kisantant-államokban egymásután robbannak ki, fenyegetve nemcsak ez országoknak, hanem az egész Európának békéjét.

(Nagy zaj az ellenzéken.) Tizenkét évi barátság után mi a képviselő urral jól ismerjük egymást.)

Eckhardt Tibor: Megszünt a barátság!

Gömbös: Abban a pozicióban, amelyben most vagyok, nem kivántam ezt a Ház elé vinni, mert nem vagyok olyan cinikus, hogy tizenkétéves barátságról igy beszéljek. (Taps a kormánypárton.) Nagy felelősség van a kormányon a mostani sulyos gazdasági viszonyok között. *Amig én vagyok Magyarország miniszterelnöke, senki sem fogja kihasználni a nép esetleges elkeseredését arra, hogy politikai tőkét kovácsoljon.* (Taps.) *Ennek az országnak nyugalomra és nyugalomra van szüksége. Ezt a nyugalmat garantálni fogom!*

„Mellém állni és segiteni."

— A Ház folyosóján és másutt is vissza-visszatér az a hiresztelés, hogy csak napok kérdése ennek a kormánynak az élete. Ennek a kormánynak az élete több tényezőtől függ, a többi közt a többségtől is. Én feladatom és célkitüzésem helyességében és a magam erejében bizakodom — bár sokan erről az erőről azt mondják, hogy gyönge...

Esztergályos János: Megint a száznegyven centiméteres mellbőség.

Gömbös Gyula miniszterelnök: . . . a mezőkeresztesi választásból azt a következtetést levonni, hogy ez az erő gyönge, merész birálat. *Majd az idő fogja megmutatni, hogy meddig fogok ebben az állásban maradni.* Nekem is van egy felhivásom az országhoz, és pedig éppen a kötelességteljesitéssel kapcsolatban. *Minden nemzeti alapon álló polgárnak kötelessége volna ezekben a nehéz időkben, amikor az egész világ S. O. S. jeleket ad le, mellém állani és segiteni. (Zajos „Ugy van!" kiáltások a jobboldalon.)*

Eckhardt Tibor: Szivesen, de nem szuronyok között.

Gömbös Gyula: Nem kérek mást, mint tárgyilagos birálatot. *A tuloldaltól azt kérem, hogy ne lépjen a személyeskedés terére és választási harc közepette ne használjon olyan fegyvereket, amelyek meg nem engedettek.*

Ulain Ferenc: Csak szuronyt szabad használni?

Gróf **Somssich Antal:** Nem vagyunk kadétiskolában.

Gömbös Gyula miniszterelnök: 1922-ben Eckhardt Tiborral együtt csináltam a választásokat.

Rassay Károly: Szép választás volt!

Gömbös: Akkor azt a tapasztalatot szereztük, hogy a választók husz százaléka nem szokott leszavazni. *Mezőkeresztesen 100%-ig leszavaztak a választók, erőszakról tehát nem lehet beszélni.* Köszöni, hogy Eckhardt nyugalomra és törvénytiszteletre intette a magyar népet, de arra kéri, hogy *ugyanezt a felhivást intézze a hozzá közelálló legszükebb körhöz is.* (Taps jobbról.)

A szociális nyomor.

Petrovácz Gyula: A szociális nyomorra hivja fel a kormány figyelmét. A főváros 70.000 ingyen ebédet oszt ki a szegények között s a nyomor oly nagy, hogy egy-egy ebédet néha családok fogyasztanak el. Százötvenezer ebédre volna szükség, hogy minden éhező kapjon. A falvakban még kétségbeejtőbb a helyzet. Sürgősen meg kell inditani a közmunkákat. A fővárosban a legszükségesebb teendő volna a halálsorompó eltávolitása. *Felhivja a kormányt, hogy még februárban jelölje ki a meginditandó közmunkákat.*

Lenmagtermelési szerződéseket

kötnek P 26.— fix árban 100 kg-ként helyt Budapest, illetve rákospalotai paritásban:

Hutter és Lever rt.

Olajművek rt.

KOHN ADOLF ÉS TÁRSA,

Albusz Szappan és Olajgyár

Kőbányai Polgári Serfőző

és

Szent István Tápszergyár rt.

Bejelentések fenti gyárak részére eszközlendők:

HUTTER ÉS LEVER RT, BUDAPEST

VII., ERZSÉBET-KÖRUT 6. SZ. CIMRE

Telefon: 43—7—77.

Az államvasutak talpfa-ügye.

Lázár Miklós inditványozza, hogy tüzzék napirendre a gróf Károlyi Gyula által előterjesztett inditványt, hogy bizottság vizsgálja át azokat a szerződéseket, amelyeket az állam vagy állami üzemek kötnek közkereseti társaságokkal. Ezzel kapcsolatban ismerteti az *Imperial Részvénytársaság* és a Magyar Államvasut között létrejött szerződést, amelynek értelmében a részvénytársaság széntelepet létesit abból a célból, hogy a magyar barnaszénből olajat és gázolajat termeljen és talpfákat itasson át olajjal. A társaság a szerződésben vállalt kötelezettségeinek egyáltalában nem tett eleget, mert évente mindössze csak *négy vagon nyersanyagot dolgozott fel*, holott *többszáz vagónt kellett volna feldolgoznia.* Ezzel szemben évente 400 vagón anyagot szállitott az Államvasutnak. Felmerül tehát a kérdés, honnan vette a többit? Ez a vállalat *külföldről hozatott be kátrányt, gázolajat és monopóliumot kapott* azzal a föltétellel, hogy itthon magyar munkásokkal és magyar anyaggal dolgoztat. Ezzel szemben *90 százalékban kivülről hozta be a nyerstermékeket.* Működésében a valutazárlat okozott nem számitott akadályokat. Amikor a valutazárlat miatt gyógyszerbehozatalra nem adott engedélyt a Nemzeti Bank, ugyanakkor ez a vállalat kapott valutát és behozatali engedélyt.

Esztergályos János: Ki volt az elnök? Nem valami öreg talpfa-szakértő?

Lázár Miklós: Báró Szterényi József volt az elnök, aki, ugy látszik, nagyon ragaszkodik a talpfaügyekhez. Erős szemrehányással kell illetnem egy képviselőtársamat, aki háromnegyed év óta a legnagyobb eréllyel és szorgalommal kutatott az Imperial titkai után, több izben járt Kenéz volt kereskedelemügyi miniszternél is, sok adattal rendelkezett, de semmit sem adott a nyilvánosság elé. Ő állapitotta meg, hogy a talpfatelitésnél az olajat egyharmad részben vizzel keverték.

Az elnök figyelmezteti a szónokot, hogy felszólalási ideje lejárt.

Gróf **Hadik János:** Ha az országot igy megkárositják, öt perc nem játszik szerepet.

Lázár Miklós: Lehetséges-e, hogy ennek az ügynek a bünösei szabadlábon járnak? S lehetséges-e, hogy még mindig hivatalban ülnek azok, akiknek az ellenőrzés lett volna kötelességük?

Fabinyi Tihamér kereskedelmi miniszter megállapitja, hogy hivatalbalépése utáni napokban értesült csak erről az ügyről, nyomban letiltotta a szerződést és folyamatba tette az ügy megvizsgálását. *Bizottságot küldött ki, ennek a jelentése alapján felbontotta a szerződést és az ügy iratait az ügyészséghez tette át. Az eljárás jelenleg folyamatban van.* Az az illető köztisztviselő, akinek az ellenőrzés volt a kötelessége, az ügy kipattanása napjától kezdve nem teljesit szolgálatot.

Tabódy Tibor az elnök napirendi javaslatát fogadja el.

A külföldi ujságirók eltávolitása.

Eckhardt Tibor személyes megtámadtatás cimén válaszol a miniszterelnöknek arra a megjegyzésére, hogy veszélyes utra lépett, amikor a külföldi ujságirókat arra kérte, hogy vegyenek részt a választásokon. Sokkal talpraesettebb választ vártam a miniszterelnök urtól — mondotta —, mert ezt a választ aligha fogják Gömbös Gyulának politikai tudása, tapintata és államférfiui kvalitása javára irni. A letagadhatatlan tényállás az, hogy a hat külföldi ujságirót, anélkü, hogy tudták volna, vagy kérdezték volna, hogy mit fognak irni, egyszerüen szuronyok közé fogták és eltávolitották. Minden tevékenységem mindig arra irányult, hogy jöjjenek ide hozzánk minél többen, vizsgálják meg viszonyainkat, ismerjék meg népünket és azután irják meg az igazat. Most is ez történt, de amikor megpróbálkoztak a külföldiek, nyomban csendőrszuronyok közé kerültek. Bethlen Istvánnal sokszor és élesen álltam szemben, de Bethlen nem igy felelt volna. (Derültség.) Most én is visszafelelek és azt mondom, *veszélyes az az ut, amely nem birja ki a belföldi és a külföldi sajtó tárgyilagos kritikáját.* A külföldiek ellen, akik szolgálatukat teljesitették, a magyar törvények ellenére jártak el és a miniszterelnök ur ezt az eljárást helyeselte. Ez közveszélyes eljárás.

Ujra a talpfa-panama.

Payr Hugó Lázár Miklós felszólalására válaszol s kijelenti, hogy ő volt az a képviselő, aki egy álló évig gyüjtötte az adatokat az Imperial Részvénytársaság működéséről. (Felkiáltások balról: Egy évvel tovább lopkodták az országot!) Nem állt módomban kivülről megállapitani a hibákat. Be akartam bizonyitani a bürokrácia tévedéseit és azt, hogy a mulasztások milyen bajokat idézhettek elő.

Propper Sándor: Várásra lovagolt.

Musa Kálmán: Eső után köpönyeg.

Malasits Géza: Meddig várt volna, ha közben le nem leplezik őket?

Payr Hugó: Nincs rossz szállitás, csak rossz ellenőrzés. Ennél az ügynél is ez volt a helyzet.

Felkiáltások balról: Panamisták előre! Avanti briganti! *(Nagy zaj a Ház minden oldalán, az elnök tehetetlenül rázza a csengőt.)*

Jánossy Gábor: Kire értik?

Payr Hugó: Ki kell küszöbölni a bürokráciát, mert egyes főtisztviselők könnyelmüsége sokezer tisztviselőnek a becsületes munkáját teszi eredménytelenné. És ezek a főtisztviselők még ma is helyükön ülnek és veszélyeztetik a közéletet.

Ulain Ferenc: Szóval, hagyjuk őket még tiz esztendeig lopni!

Lázár Miklós: Most nem tudjuk, támadja-e vagy védi őket? (Nagy zaj.)

Payr Hugó: Az országnak nem érdeke, hogy ez az ügy nyilvánosság elé kerüljön. *(Erre a kijelentésre óriási zaj tör ki az egész Házban. A baloldalról viharszerüen röpködnek a közbekiáltások: A kisembereket öt pengőért elárverezik! Zsiványok! Ez az igazi egységespárti mentalitás! Ügyészt! Birót!)* A zaj csillapodása után

Lázár Miklós kijelenti, hogy nem értette, miért szólalt föl Payr Hugó, holott nem sértette meg senki. Azt sem lehet megállapitani a beszédéből, védeni akarja-e az Imperial társaságot, vagy támadja őket. Mindenesetre a bürokráciát olyan élesen támadta, amilyent még az ellenzéki oldalon sem tettek meg. Kár volt egy évig hallgatnia és a miniszterhez járni, a végeredmény az volt, hogy a régi minisztérium utolsó ténykedéseként öt évre meghosszabbitották a szerződést.

Mentelmi sérelmek a mezőkeresztesi választáson.

Dinich Ödön bejelenti, hogy Tard községben a csendőrök feltartóztatták gépkocsiját és kijelentették, ha egy lépést hajt előre, belelőnek.

Egy hang jobbról: Igazuk volt!

Erre a közbekiáltásra az ellenzéki képviselők felugrálnak s a padot verve kiabálják:

— Hát revolverrel kell idejönni? Zsiványság! Álljon fel, aki mondta! Gyáva fickó, most elbujik!

Dinich Ödön: Nem baj, hozzá vagyunk szokva, hogy nem mernek jelentkezni.

Hajós Kálmán: Micsoda beszéd ez? Micsoda hang ez?

F. Szabó Géza: Ne általánositson!

Dinich Ödön: A főszolgabiró elismerte, hogy a rendelkezést ő adta ki. A tárgyalásokat végighallgatta Borbély Maczky főispán is. Tard község határában a csendőr azt mondta neki: *Ha három lépést előre megy, lelövöm.* Később azt az utasitást kapta, hogy bemehet a községbe, de szállását reggel nyolc óráig el nem hagyhatja. *(A bejelentést áttették a mentelmi bizottsághoz.)*

Hegymegi-Kiss Pál is a mezőkeresztesi választás eseményét tette szóvá. *(Zaj a jobboldalon.*

Tabódy Tibor: Elég volt!

Rassay Károly: Miért csinálnak ilyen dolgokat? Ha nem csinálnák, nem kellene ilyeneket hallgatni.

Tabódy: Miért adnak rá okot?

Esztergályos János: Ön ellenzéki volt, de hamar átvedlett.

Hegymegi-Kiss Pál előadta, hogy amint a községben kiszállt az autóból, anélkül, hogy egy szót szólt volna, *két csendőr szuronyt szegezett neki.* Azt mondták, parancsot kaptak, hogy igy kell őt fogadni. Azt is közölték vele, hogy egyszerre öt személlyel nem beszélhet, csak hárommal. Egyik rokonát azzal utasitották ki a községből, hogy *járványzárlat cimén a községet zár alá helyezték.* Mint közigazgatási ember, tudta, hogy ilyen rendelkezésről szó nem lehet, azért érdeklődött az egyik hatósági embernél, akitől megtudta, hogy csak terveztek ilyen intézkedést. *Azt a két embert, aki vele együtt a szobában tartózkodott, bevitték a csendőrörsre; ott az egyiknek az orrát megfogta az őrs.* Református pap rokonát, továbbá a szomszéd község első virilistáját minden ok nélkül kényszeritették, hogy hagyja el a községet. Később ugyanebbe a szobába érkezett a tizennégy külföldi ujságiró, mindegyiküket felszólitották, hogy azonnal menjenek a községházára. Őt is felszólitották erre, de nem tett eleget a felszólitásnak, mire azt a választ kapta: *Ha nem jön, megbilincseljük! (Zajos felkiáltások az ellenzéken: Ez jogállam?)*

Musa István: Emberevők! Kannibálok!

Dinich Ödön: Kizárt dolog, hogy az egységespárt ezzel azonositja magát. Tisztességes magyar emberek nem tehetik.

Hegymegi-Kiss Pál szégyelte ezt a dolgot, meg akarta ezért tudni, honnan jön az utasitás, benyitott a főszolgabiró szobájába és ott látta Borbély-Maczky főispánt. *(Nagy zaj.)* Fölveti a kérdést, nem volna-e helyes azoknak az elmeállapotát megvizsgáltatni, akik a közhatalmat igy gyakorolják.

Mojzes János mentelmi jogának megsértését jelenti be. Magyarországon a közszabadságok és a mentelmi jog kérdését pártszempontok szerint kezelik. A miniszterelnök azt mondta, nem akar a lelkeken taposni. *(Sauerborn Károly: Csak a beleken!)* Elmondja, hogy a mezőkeresztesi választás utáni napon Muzsa István képviselőtársával lement Tard községbe, ahonnan riasztó hirek jöttek, hogy *a csendőrség láncrafűzve kisért be házukból ellenzéki választókat.* Elmentek Szokoly Gyula főjegyzőhöz, aki azt mondotta, hogy az egyik választót, aki vasárnap becsületsértést követett el, vagyoni és erkölcsi bizonyitvány kiállitása miatt állittatta elő. Arra az ellenvetésre, hogy ilyen bizonyitvány kiállitásához nem szokás csendőri fedezettel előállitani polgárokat, kiutasitott a hivatalából, majd a csendőrök kézbentartott fegyverrel felsorakoztak ellenük. A csendőrök a fegyvert Muzsa Istvánnak szegezték. A csendőrőrmester azt mondta, hogy jelenlétük izgatja a község lakosságát. Erre felszólitotta az embereket, menjen mindenki csendben haza. A csendőr azt válaszolta, hogy *hagyjuk el a községet azonnal, mert különben nem*

Szép haj 3 perc alatt!

Egyszerü puderezés által haja azonnal selymes és illatos lesz. A hajhullámok tartósak. Ezt viznélküli hajmosással érheti el.

Minden szaküzletben kapható:

FEKETEFEJÜ SZÁRAZ SHAMPOON

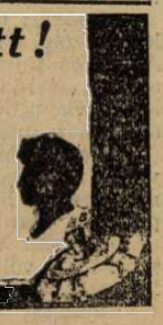

áll jót a történtekért. (Zajos felkiáltások balról: Gyalázat! Igy bánnak a képviselőkkel!) A másik csendőr azt mondta, hogy *kénytelen lesz fegyvert használni és nem tudja, kit talál a golyó. (Felkiáltások balról: Szibéria!)* Megállapitja, hogy Magyarországon törvényhozóknak sincs személyes biztonságuk. Ilyen eszközökkel el fogják vaditani a magyar népet a magyar államtól.

Büchler József szintén mentelmi bejelentést tesz, amelyben elpanaszolja, hogy a mezőkeresztesi kerületben a csendőrség mentelmi jogát nem respektálta, szabad mozgásában megakadályozta.

Eckhardt Tibor ugyancsak mentelmi jogának megsértését jelenti be. Elmondja, hogy a mult héten, szombaton, hat külföldi ujságiró érkezett a mezőkeresztesi kerületbe. Elment velük a főszolgabiróhoz és hivatkozva arra, hogy a legelőkelőbb külföldi lapokat, a Reuter-ügynökséget, az Associated Presst és más tekintélyes sajtószerveket képviselik, adjon részükre igazolványt, amely szabad mozgásukat biztositja. A főszolgabiró kijelentette, hogy nem hajlandó nekik igazolványt adni, majd kiment hozzájuk, durva hangon közölte velük, hogyha nem tetszik, mehetnek, ahova akarnak. Felszólitotta őket, hogy este 8 óra előtt hagyják el a kerületet. A külföldi ujságirók azonnal felhivták a külügyminisztériumot, ahol a sajtóosztály vezetője felháborodott hangon adott kifejezést rosszalásának és kijelentette, hogy azonnal intézkedni fog. Pár perc mulva megjelent tizennégy csendőr felfüzött szuronnyal és felszólitotta a külföldi ujságirókat, hogy kövessék, mert utasitást kaptak, hogy vezessék őket karhatalommal a főszolgabiró elé. Ez meg is történt. A főszolgabiró nem volt hajlandó a külföldiekkel beszélni, hanem egy csendőrőrmester közölte velük a parancsot, hogy el kell hagyniok a kerületet. Ha le akartak ülni, rájuk kiáltottak, hogy álljanak fel, ha beszélgetni akartak, rájuk kiáltottak, hogy fogják be a szájukat.

Amikor ennek a balkáni eljárásnak az okáról kérdezősködött, a főszolgabiró kijelentette, hogy parancsa van arra. A nyitott ajtó mögött látta, hogy a főszolgabiró mellett ült a miniszterelnök politikai exponense, Borbély-Maczky. A főszolgabiró kijelentette, hogy a képviselők sem közlekedhetnek este 8 óra után a kerületben, szállásukról ki nem tehetik lábukat.

Rassay Károly: Itélje már ezt el, miniszterelnök ur!

Eckhardt: Később azt mondta a főszolgabirónak: tudom, hogy ön uriember, sajnálom, hogy ilyen gyalázatos utasitásokat kell végrehajtania, mire a főszolgabiró kijelentette, hogy nem uriemberek, hanem fél és hatóság állnak egymással szemben. Irásbeli parancsot kért a főszolgabirótól, ennek kiadását azonban a főszolgabiró megtagadta. Bejelentette mentelmi jogának megsértését.

Némethy Vilmos hasonló bejelentést tett.

Tabódy Tibor visszautasitotta Vázsonyi Jánosnak azt a közbeszólását, amelyben egyik kijelentését „többszöri ostobaságnak" nevezte. Ma gazdasági háboru állapotában élünk.

Eckhardt Tibor: Polgárháboruban.

Esztergályos János: A közigazgatás háboruskodik a törvények ellen.

Tabódy tiltakozott az ellen, hogy a népet izgassák.

Erre a kijelentésre nagy zaj tör ki az ellenzék soraiban. „A kormány intézkedései, az adóemelések izgatják a népet" — kiáltják a baloldalról. *Ulain Ferenccet*, aki állandóan szenvedélyes hangon kiált közbe, az elnök többször rendreutasitja.

Hajós Kálmán: Ha itt igy beszél, képzeljük, odakünn mit mondhat!

Tabódy: Amikor a mentelmi bejelentéseket végighallgatta, föllázadt az igazságérzete. *(Nagy zaj, viharos kiáltások: Rendre!)*

Ezután *az interpellációkra* tértek át. Először felolvasták a kultuszminiszter irásbeli válaszát az OTT marhabélyegakciója ügyében. A választ *Dinnyés Lajos* fölszólalása után elfogadták.

Szocialista interpelláció a külügyminiszter kinevezéséről.

Györki Imre interpellációjában előadta, hogy *Kánya Kálmán* külügyminiszter kinevezését aggályosnak tartja és személyét alkalmatlannak a külügyminiszterség betöltésére. A külügyminiszter tényeit abból az időből is ismerik, amikor a közös külügyminisztérium szolgálatában állott. Ott volt azok között, akik állandóan politikai bonyodalmakat idéztek elő, ott volt a háborus uszitók között. (Zajos ellentmondások.)

Báró **Biedermann Imre:** Nem tudja a történelmet.

Györki: Ott volt azok között, akik a háboru előtt nem a békés együttműködést igyekeztek szolgálni, hanem nemzetközi surlódást segitettek elő magatartásukkal.

Jánossy Gábor: Ez regény!

Györki: Ami azt az ellenvetést illeti, hogy mint a minisztérium tisztviselője közvetlen utasitásra járt el, szerinte utasitáson kivül is követett el olyan tényeket, amelyek kárára voltak az országnak. Berlinben egyoldalu politikát folytatott, csak a jobboldali körökkel érintkezett. (Felkiáltások az egységespárton: Aha!) Zárkózott életet élt, csak az azonos felfogásuakkal tartott fenn érintkezést.

Báró **Biedermann Imre:** Azokkal, akik számottevők voltak.

Györki: Gazdasági szempontból sem tudott a két ország között valamilyen közeledést teremteni. Aggályos tünetnek tartja, hogy azok a politikusok, akik a frankügyben valamilyen szerepet játszottak, kezdenek ujból feltünni a politikai látóhatáron és szerephez jutnak.

Bessenyei Zénó elnök: Figyelmeztetem a képviselő urat, hogy büncselekményekkel senkit se gyanusitson. A biróság megállapitotta, hogy kik szerepeltek a frankügyben.

Györki: Voltak olyanok is, akik annak idején szökésben voltak és nem lehetett ellenük eljárást folytatni.

Jánossy Gábor: Használ-e az országnak, hogy ezeket felmelegiti? Pedig nem is igaz.

Simon András: Az ön beszédeivel majd a francia lapokban fogunk találkozni.

Koródy-Katona János: A szerb lapok előre megirták ezt az interpellációt.

Györki: Az a baj, hogy ez az ügy annak idején kipattant, nem az, hogy elkövették.

Jánossy Gábor (magából kikelten): Nem igaz, nem igaz! Magyar embertől magyar őszinteséget követelünk.

Györki kifogásolta Mészáros kinevezését, mert a frankpörben része volt. Törökországba szökött és ott várta be a frankpör lefolyását. Most meglehetős magas pozicióba került. Azok között, akiket főispáni állásra és más pozciókra emlegetnek, szerepel *Baross Gábor, Szörtsey* és *Markovics* neve. Kérdezi a miniszterelnököt, folytatni fogja-e azt a politikát, hogy állásokat kalandos természetü emberekkel tölt be?

Gömbös miniszterelnök Kánya külügyminiszterről.

Gömbös Gyula miniszterelnök: A képviselő ur megint olyan mesgyére lépett, amelyet erélyesen visszautasitok és én is elitélek. Igaza van abban, hogy a magyar külügyminiszter pozíciója rendkivül fontos és kényes és mert igy van, azért javasoltam Kánya Kálmán kinevezését. Nem lehet arról beszélni, hogy Kánya nem alkalmas e pozicióra, mert szerintem és mások véleménye szerint is, legkiválóbb diplomatáink egyike. Nagyon különös, hogy a képviselő ur meg sem várja az ő működését és mintegy előre óv engem attól, hogy ilyen veszedelmes embert ültessek a külügyminiszteri székbe. Annyira megy, hogy a külügyminiszter intaktságát is kétségbevonja és kijelenti, hogy külföldi vonatkozásban nem felel meg. Bárhol működik egy magyar férfiu hivatalos állásban, minden felelősséggel dolgozó embert egy szempont vezethet, az, hogy magyar szempontból feleljen meg. Azt állitotta, hogy Kánya mint berlini követ nem teljesitette helyes irányban kötelességét.

Malasits Géza (a miniszterelnök mögött ülő *Bethlenre* mutatva): Tessék Bethlen Istvánt megkérdezni!

Gömbös: Meg vagyok győződve, hogy gróf Bethlen Istvánnak Kányáról ugyanaz a véleménye, mint nekem. Azt a kifogást is emelte, hogy Kánya Berlinben csak a jobboldallal tartott fenn összeköttetést. Meggyőződésem, hogy ez nem igaz. Egy követnek nem az a hivatása, hogy belpolitikai kérdésekben összeköttetéseket keressen és főleg nem, hogy a képviselő urnak rokonszenves oldalakon keresse azokat. Azt is állitotta, hogy külügyminiszter háborus uszitó, sőt ha jól értettem, ő volt az oka a világháborunak. (Derültség.)

Györki Imre: Én ezt nem mondtam.

Gömbös: A követ ur a régi külügyminiszter sajtófőnöke volt és mint ilyen, egyszerü alkalmazottja, tisztviselője a külügyminisztériumnak, aki előljáróinak utasitása szerint járt el. Furcsán hangzik ma, amikor tele van a világsajtó háborus uszitásokkal és rémhirekkel, a magyar külügyminisztert ugy odaállitani, hogy háborus uszitó. (Zajos helyeslés a jobboldalon. *Felkiáltások:* Ez hazafiatlanság, meggondolatlanság!)

Gömbös: A képviselő ur akarva, nem akarva, annak az ellenséges sajtónak tesz szolgálatot, amely rá akarja bizonyitani Magyarországra, hogy fegyverkezik és hogy agent provokatőr szerepét játssza Kelet-Európában. Nem magyar érdek tehát, egy férfiurol és annak politikájáról igy beszélni. De mert tisztában vagyok a tendenciával, napirendre térek afölött.

— Ami Mészáros alkalmaztatását illeti, ez a kultuszminiszter hatáskörébe tartozik, de bejelentem, hogy az előző kormány minisztertanácsi határozata alapján történt az alkalmaztatás, amely határozatot én is megszavaztam, mert Mészárost tisztességes magyar embernek tartom.

A miniszterelnök beszéde után nagy taps tört ki a kormánypárton, de tapsolnak a keresztényparti képviselők, sőt az ellenzékiek közül is néhányan. A miniszterelnököt sokan üdvözlik és már kifelé indul, amikor Buchinger Manó feléje kiáltja:

— Ezt is meg fogja önnek köszönni a külföld. Ezt meg fogja irni a külföldi sajtó.

Gömbös Gyula erre visszafordul, a bársonyszéke előtti padot veri öklével és szenvedélyesen kiált a szocialisták felé:

— *Ne emlegessék folyton a külföldet! Magyarországon vagyunk. A magyar képviselőházban vagyunk.*

Ezt a kijelentését többször megismétli és ismételten nagyokat üt a padra. A jobboldalon és a középen éljeneznek.

Az elnök Esztergályos Jánost rendreutasitja, de az ujra kiáltja:

— Ezt lehet a kaszinóban, de nem a parlamentben.

Buchinger Manó ismételten közbeszól, mire az elnök őt is rendreutasitja. Nagy zaj, amely csak akkor csendesül el, amikor az elnök felhivja Györki Imrét, hogy mondja el viszonválaszát. *Kuna P. András* még a szocialisták felé kiált:

— Buchinger menjen Bécsbe.

Györki Imre viszonválaszában ismét azt hangoztatja, hogy Mészáros nem méltó arra az erkölcsi bizonyitványra, amit a miniszterelnök itt kiállitott számára azzal, hogy jó magyar embernek tartja.

Az igazságszolgáltatás régi keretei.

Gál Jenő intézett ezután interpellációt az igazságügyminiszterhez *az igazságszolgáltatás régi kereteinek visszaállitása ügyében.* A rehabilitációs törvényt és az esküdtszék visszaállitását sürgette.

Lázár Andor igazságügyminiszter válaszában kijelentette, hogy a mai légkört nem tartja alkalmasnak arra, hogy a rehabilitáció kérdésével foglalkozzék. Az esküdtszékre vonatkozólag megállapitotta, hogy európaszerte részben megszüntetik, részben korlátozzák ennek az intézménynek a jogkörét, *nálunk is leghelyesebb, ha megvárjuk, milyen eredménnyel jár a külföld példája.*

Egy gyár konkurrenciája a kereskedelemnek.

Gál Jenő interpellációjában azt tette szóvá, hogy a GFB-gyár Pók-áruház néven több üzletet nyitott a fővárosban és ezzel meg nem engedett versenyt csinál saját vevőinek, a kereskedőknek. Ezekben az áruházakban nem csupán saját gyártmányait árusitja, hanem más, nagyrészt külföldről behozott cikkeket is és ezzel létükben veszélyezteti azoknak a kereskedőknek az exisztenciáját, akik eddig egyedül árusitották gyártmányait. Ez visszaélés a kereskedői szabadsággal, gyáros és kereskedő nem lehet valaki egy személyben. Kéri a kereskedelmi minisztert, hogy a tisztességtelen versenyről szóló törvény alapján találjon módot az ilyen viszaélésekkel szemben a kereskedelem megvédésére.

Fabinyi Tihamér kereskedelmi miniszter válaszában mindenek előtt a gyár védekezését ismertette. A gyár eszerint éveken át nagy kivitelt bonyolitott le, a külföldi piac elzárása következtében nagy készletei halmozódtak fel és igen nagy veszteség fenyegette. Ez kényszeritette arra, hogy a belső piacot kiterjessze és maga is eladója legyen készitményeinek. A Kereskedelmi és Iparkamara megvizsgálván az ügyet, arra a megállapitásra jutott, hogy ha az ipar szándékosan és rosszindulatulag fog hasonló helyzeteket kihasználni, az ilyen eljárással szemben a kereskedelem érdekében föl kell lépni. A maga részéről szintén rosszalná, ha az ipar kényszeritő szükség nélkül a kereskedelem kikapcsolására törekednék. A konkrét esetet e kijelentésével még nem minősitette ilyennek. Mindent hajlandó megtenni a kereskedelem érdekében, amely rendkivüli nehéz időket él át. Ha az ipar eljárása a törvényekbe ütközik, gondoskodni fog a megtorlásról.

Dinnyés Lajos a külföldi valutákban fennálló törlesztéses kölcsönök részleteinek az adóvallomásokban való bevallása tárgyában terjesztett elő interpellációt a pénzügyminiszterhez, akinek megnyugtató válaszát a Ház tudomásul vette.

A magánalkalmazottak adósérelmei.

Kertész Miklós a magánalkalmazottak válságos helyzetét ismerteti. A fizetéseket jelenleg hatféle cimen vonják adó alá s ez a tulságos adóztatás teljesen tönkreteszi a tisztviselőosztályt. Kéri a minisztert, állapitson meg emberséges adólétminimumot.

Imrédy Béla pénzügyminiszter válaszában kifejti, hogy az államháztartás egyensulyának biztositása mindenekfelett való érdek és az áldozatok, amelyeket ezért hozni kell, az ország lakosságának minden rétegére egyformán vonatkoznak. Az áldozatok szétosztásánál az elsők között tartották szem előtt a tisztviselőket, akik a pénz értékének megtartása szempontjából az államélet egyik legfontosabb tényezői. Az adóemelés csak igen kis mértékben veszi igénybe a tisztviselőket és teljesen mentesiti a 120 pengőnél kisebb fizetéseket. Egyáltalában nem lehet arról beszélni, hogy az adóemelés a tisztviselőket erősebben érintette volna, mint az ország lakosainak más rétegét.

Kéthly Anna tiltakozott a tervbe vett paprikamonopólium ellen és azok ellen a tervek ellen, amelyekkel egy nagyszabásu érdekeltség akar nagy hasznot biztositani a termelési és eladási ár között mesterségesen előidézett különbözettel.

Dinnyés Lajos: Jön a paprikás talpfa!

Büchler József a szociáldemokrata párt sérelmeit sorolja fel. Szerinte a párt működését még a törvényes kereteken belül sem fejtheti ki, mert a hivatalos közegek megakadályozzák benne.

Az interpellációkat kiadták az illetékes miniszereknek és *az ülés éjjel háromnegyed tizenkét órakor véget ért.*

A legközelebbi ülés csütörtök délután öt órakor lesz, amikor a magyar-osztrák kereskedelmi szerződésről szóló jelentést és a közigazgatás rendezéséről szóló törvényjavaslatot tárgyalják.

A mezőgazdasági kamarák küldöttsége a miniszterelnöknél.

A mezőgazdasági kamarák küldöttsége jelent meg szerdán este a képviselőházban *Sámik József* felsőházi tag és sokorópátkai *Szabó István* vezetésével, hogy különböző kivánságokat terjesszen a kormány elé. A kisgazdákból álló küldöttséget *Gömbös Gyula* miniszterelnök és *Imrédy Béla* pénzügyminiszter fogadták.

A küldöttség szónokai hangoztatták, hogy a gazdák szempontjából helyes volna, ha a mezőgazdasági kamarák eddigi szervezetén és összeállitásán lényeges változás nem történnék. *Gömbös Gyula* miniszterelnök válaszában hangsulyozta, hogy nincsen olyan terv, amely az eddigiektől eltérő módon akarná megváltoztatni a mezőgazdasági kamarák szervezetét. Arról lehet szó csupán, hogy amikor a nemzeti munkaterv értelmében az érdekképviseletek erősebb, szakszerübb kiépitésének ideje elkövetkezik, a mezőgazdasági érdekképviseletekben is a gazdatársadalom minden kategóriája megfelelő arányban megtalálja képviseletét. *Imrédy Béla* pénzügyminiszter megigérte, hogy a költségvetési tárgyalás során módját ejti, hogy a kamarák gazdasági helyzetével foglalkozzék.

igazán jó képeket
azonnali készpénzvételre
keresünk. — Elsősorban figyelembejövő mesterek:
BENCZUR, BORSOS, BROCKY,
MUNKÁCSY, PAÁL,
SZINYEI-MERSE.
Ajánlatokat — méret és ár megjelölésével, lehetőleg fényképpel — „Amatőr" jeligére a Pesti Hirlap szerkesztőségébe kérünk.